

PRAWO
DO KULTURY

PRAWO DO KULTURY

Anna Młynarska-Sobaczewska

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2018

Recenzja:

dr hab. Jędrzej Skrzypczak, prof. UAM

Redaktor prowadzący:

Michał Zgutka

Redakcja i korekta:

Jerzy Lewiński

Projekt okładki:

Maryna Wiśniewska

Ilustracja na okładce:

Marco2811 / Fotolia

Copyright by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o., Warszawa 2018

Niniejsza monografia powstała w wyniku realizacji projektu badawczego pt. „Prawo do kultury – model prawny”, nr 2014/13/B/HS5/01325, finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki. Projekt realizowany był w Instytucie Nauk Prawnych PAN

ISBN 978-83-7383-932-8

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: *Mercurius*

Druk i oprawa: *Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki*

Spis treści

Wprowadzenie. Prawo do kultury – próba rekonstrukcji	7
Rozdział 1. Prawo do kultury, czyli do czego?	
Zakres i sens pojęcia kultury jako obiektu uprawnień	13
1.1. Wieloznaczność pojęcia kultury	13
1.2. Kultura narodowa a uniwersalne dziedzictwo	26
1.3. Kultura wysoka i niska	37
Rozdział 2. Charakter normatywny i treść prawa do kultury	45
2.1. Prawo do kultury a art. 15 Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych (MPPGSiK)	45
2.2. Prawo do kultury artystycznej	53
2.3. Charakter prawa do kultury	62
2.4. Obowiązki państwa w zakresie prawa do kultury	77
2.5. Sądowa ochrona praw kulturalnych	86
Rozdział 3. Wolność twórczości artystycznej a prawo do kultury.	
Elementy prawa do kultury w orzecznictwie ETPC	91
3.1. Granice wolności wypowiedzi artystycznej	93
3.2. Horyzontalne oddziaływanie wolności wypowiedzi artystycznej	107
3.3. Pozytywne obowiązki państwa w zakresie wolności wypowiedzi artystycznej	115
Rozdział 4. Prawa twórców i prawo autorskie – mosty czy bariery między twórcami a odbiorcami	124
4.1. Prawa autorów, prawa twórców – dwa systemy	125
4.2. Prawa autorskie a wolność wypowiedzi artystycznej	132
4.3. Wolność twórczości artystycznej z wykorzystaniem cudzego utworu. Parodia – studium przypadku	137
4.4. Wyzwania dla prawa autorskiego związane z digitalizacją zasobów treści kulturalnych	146

4.5. Regulacje UE dotyczące dostępu do treści kulturalnych wobec praw autorskich	158
4.6. Uwolnienie twórczości – Creative Commons	163
4.7. Uwolnienie dziedzictwa kulturalnego	170
Rozdział 5. Polityka kulturalna a obowiązki władz publicznych w zakresie realizacji prawa do kultury	175
5.1. Polityka kulturalna a prawo do kultury	175
5.2. Modele polityk kulturalnych	179
5.3. „Przedłużone ramię” w finansowaniu życia artystycznego	185
5.4. PISF jako próba wdrożenia ciała eksperckiego i zasady „przedłużonego ramienia”	192
5.5. Kryteria merytoryczne – dylematy i warunki finansowania życia artystycznego	194
5.6. Status artysty – mechanizmy wsparcia twórców jako podmiotów i beneficjentów życia kulturalnego	199
5.7. Instrumenty wspierania dostępności dóbr kulturalnych – książka jako dobro kultury	204
Zakończenie. Prawo do kultury – od utopii do uniwersalnego standardu	214
Bibliografia	221